

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

DARIJA ŠALAMON

PERCEPCIJA STANOVNIŠTVA O PODUZETNIŠTVU U MEĐIMURJU

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2017.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

DARIJA ŠALAMON

PERCEPCIJA STANOVNIŠTVA O PODUZETNIŠTVU U MEĐIMURJU

ENTREPRENEURSHIP PERCEPTION OF THE MEĐIMURJE
COUNTY CITIZENS

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Ivana Bujan, univ.spec.philol.angl.

ČAKOVEC, 2017.

SAŽETAK

U ovom radu se prikazuje percepcija stanovništva o razvoju poduzetništva u Međimurskoj županiji. U radu su korištene kvalitativne tehnike istraživanja uz prikupljanje primarnih podataka putem ankete. Anketnim istraživanjem pokazalo se da stanovnici Međimurske županije slabo ili uopće ne poznaju poduzetničke zone u svojoj okolini, no velika većina njih smatra da je poduzetništvo Međimurske županije dobro ili čak vrlo dobro razvijeno te su u istom postotku ocijenili i vlasnike poslovnih subjekata. Ispitanici su najviše zaokupljeni politikom i niskim plaćama, te su nezadovoljni pristupom poslodavca prema radnicima.

Poduzetništvo je temelj gospodarskog razvoja svake ekonomije. Razvojem civilizacije nastaje i potreba za razmjenom robe, a time se i razvija poduzetništvo. Od onih primarnih oblika prodaje, odnosno razmjene robe za robu do danas, poduzetništvo se razvilo i danas je ono zasebna grana ekonomije. Možemo reći da je to dio ekonomije vrijedan istraživanja. Osnivanje poduzeća donosi bezbroj prednosti, ali i nedostataka. Nekim poduzetnicima osnivanje vlastitog poduzeća veoma je uzbudljiv, koristan, izazovan i zanimljiv poduhvat. Štoviše, svoje ideje i znanje mogu unovčiti i pritom razviti tvrtku koja osim što proizvodi neki proizvod ili uslugu, zapošljava i određeni broj osoba, a zaposlenost je jedan od ključnih faktora u razvoju gospodarstva. Kao što je napomenuto, sam ulazak u poduzetnički poduhvat i osnivanje tvrtke nosi i određene rizike. Na svakom koraku poduzetnik nailazi na konkurenciju koja je veoma jaka te poduzetnik mora biti veoma inovativan kako bi održao svoje poslovanje i ostao na tržištu. Osmišljavanje i stvaranje novih proizvoda stvara problem konkurenciji i zbog konkurencije poduzetnik mora biti inovativan i korak ispred konkurencije. Mora ostvarivati ciljeve poduzeća i profit, a to vodi stalnom razvoju.

Ključne riječi: poduzetništvo, proizvod, anketno istraživanje, poduzetničke zone

Sadržaj

SAŽETAK

1. UVOD	4
2. POJMOVNO ODREĐENJE PODUZETNIŠTVA	5
2.1. TRADICIONALNO PODUZETNIŠTVO	7
2.2. OBITELJSKO PODUZETNIŠTVO	8
2.3. PODUZETNIŠTVO U MALIM U ODNOSU NA VELIKA PODUZEĆA	9
3. POVIJESNI RAZVOJ	11
4. OBILJEŽJA GOSPODARSTVA I PODUZETNIŠTVA U MEĐIMURJU	14
4.1. PODUZETNIČKE ZONE.....	16
4.2. PODUZETNIČKE ZONE MEĐIMURSKE ŽUPANIJE	18
5. INDUSTRIJSKA OBILJEŽJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE	29
6. REZULTATI POSLOVANJA MEĐIMURSKIH PODUZETNIKA	36
7. ISTRAŽIVANJE – PERCEPCIJA STANOVNIŠTVA O PODUZETNIŠTVU U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI	41
8. ZAKLJUČAK	45
LITERATURA.....	46
POPIS SLIKA, GRAFIČKIH I TABLIČNIH PRIKAZA	48

1. UVOD

Ekonomska teorija razvijenih zemalja ističe poduzetništvo kao kamen temeljac gospodarskog sustava i gospodarskog razvoja, a promatra ga i kao poseban proizvodni faktor. Zadatak mu je da na najpovoljniji način kombinira i koordinira proizvodne faktore i tako maksimizira čisti profit (Škrtić, 2006).

U suvremenom gospodarstvu u kojem je osnovna zadaća poslovnih subjekata uočavati i otkrivati nove mogućnosti i stvarati šanse u promjenjivoj okolini, informacije, komunikacije, znanje i poduzetništvo postaju temeljni resursi i nositelji tehnološkog, ekonomskog i društvenog razvoja (Škrtić i Mikić, 2011).

Za poduzetništvo se može reći da je to proces koji je potaknut inicijativom i koji nudi niz inovativnosti. Rezultat tog procesa je pojava novih ideja i promjena. Poduzetništvo i poduzetnički poduhvat uz sebe nose inovacije, rad, rizik, maštovitost, znanje, planiranje, obrazovanje, procjenu, predviđanje, motiv, moral. Proučavanje poduzetništva stvara izazov čak i za znanstvenike. Poduzetništvo kao predmet istraživanja čine ljudi koji se svakodnevno bore za opstanak svojih poduzeća i obrta.

Kroz ovaj rad cilj je bio upoznati povijest poduzetništva u Međimurju i razvoj poduzetništva, istražiti poduzetničke zone. Želi se istražiti percepcija stanovništva razvojem poduzetništva u Međimurju, odnosno što ljudi misle, kako bi ocijenili poduzetništvo i poduzetnike te jesu li zadovoljni cjelokupnom situacijom u poduzetništvu.

Prvi dio rada temelji se na teorijskom dijelu i obrađuje se poduzetništvo općenito, povijesni razvoj poduzetništva i poduzetničke zone u Međimurskoj županiji, a u drugi dio rada više je temeljen na tabličnim prikazima i istraživačkom radu autora.

Za pisanje i izradu ovog rada provedeno je prikupljanje i istraživanje postojeće literature na temu poduzetništva i poduzetništva u Međimurju, anketiranje stanovnika Međimurske županije i njihovo viđenje razvijenosti poduzetništva.

2. POJMOVNO ODREĐENJE PODUZETNIŠTVA

Poduzetništvo predstavlja izraz inovativnosti određenog društva, što u tržišnim uvjetima poslovanja znači stalan stvaralački nemir. Traženje novih proizvoda, kojima će se u jakoj konkurentskoj borbi pokriti određene potrebe na tržištu i time ostvariti ciljevi poduzeća, vodi stalnom razvoju. Konkurentska borba na tržištu nameće potrebu stalnog istraživanja i praćenja dostignuća na području tehnike, tehnologije te primjene novih materijala kako bi se ostvarile određene prednosti u odnosu na konkurente (Zver, 1992).

Poduzetništvo možemo smatrati kao sposobnost pojedinaca koji su spremni pokrenuti poduzetnički poduhvat, voditi i razvijati isti uz prisutnost neizvjesnosti i rizik. Svaki poduzetnik u svoj poduzetnički poduhvat ulaže znanja, vještine i kapital, neovisno da li u poduzetnički poduhvat ulaže vlastiti ili tuđi kapital.

Danas je poduzetništvo bitan faktor u razvoju gospodarstva i nemoguće je zamisliti razvijeno društvo i vođenje poduzeća bez obrazovanog i stručnog kadra, koji vode i organiziraju poslovanje. Poduzetništvo otvara mogućnost zapošljavanja što je i ključno za razvoj daljnjeg gospodarskog razvitka, nudi mogućnost inovacija, ulaganja, širenje na nova tržišta i razvoj novih proizvoda.

Poduzetnik u svom poslovanju mora nuditi dobra ili usluge na tržištu, a isto tako mora snositi ekonomski ili financijski rizik poslovanja i imati mogućnost ostvarivanja profita. Poduzetnik je sam svoj šef, budući da si sam proizvoljno određuje radno vrijeme, zadatke koje mora obaviti i on teško odvaja privatni i poslovni život.

Svaki od poduzetnika koji ulaze u poduzetnički poduhvat svjesni su nedostataka na koje mogu naići, ali i prednosti koje ih očekuju tokom poslovanja. U tabeli 1 navode se prednosti i nedostaci na koje nailaze poduzetnici tokom poslovanja.

Tabela 1. Prednosti i nedostaci ulaska u poduzetništvo

PREDNOSTI	NEDOSTATCI
<ul style="list-style-type: none">• preuzimanje kontrole nad vlastitom sudbinom• mogućnost mijenjanja stvari• mogućnost iskorištavanja potencijala• ostvarivanje neograničenih profita• priznatost u društvu• raditi stvari koje voliš.	<ul style="list-style-type: none">• nesigurnost dohotka• nedefinirano radno vrijeme• niska kvaliteta života za vrijeme uspostavljanja posla• visoka razina stresa• neograničena odgovornost• obeshrabrenje.

Izvor: Obradio autor prema Škrtić, 2006.

2.1. TRADICIONALNO PODUZETNIŠTVO

Poduzetništvo u malim i srednjim poduzećima u ekonomskoj literaturi poznato je pod nazivom tradicionalno poduzetništvo. Povijesno gledano tradicionalno poduzetništvo vezano je za poduzetnike u malim poduzećima koja imaju tradiciju neizmjerne različitosti i veliki civilizacijski utjecaj na život i rad ljudi u različitim društvenim okvirima. Malo i srednje poduzetništvo razvijalo se tokom povijesti te dobilo na važnosti u današnjem gospodarstvu. Mala i srednja poduzeća otvaraju različita radna mjesta, samoodgovorno djeluju i ljudima nude veću mogućnost samorazvoja od velikih poduzeća. Postoje više malih ili srednjih poduzeća koja se bave proizvodnjom istih dobara ili usluga. Ti mali i srednji poduzetnici jedni su drugima konkurenti, jedni druge potiču na proizvodnju što boljeg, kvalitetnijeg i jeftinijeg proizvoda ili usluge. Mala i srednja poduzeća onemogućuju monopolizaciju na tržištu. Ona osiguravanju slobodu izbora svojim potrošačima, te se mala poduzeća izrazito brzo prilagođavaju promjenama na tržištu s obzirom na velika poduzeća.

Malo poduzetništvo u pravilu ima mali udio u izvozu odnosno udjel malog poduzetništva u izvozu je vrlo nizak, ali razvojem tehnologije i specijalizacijom proizvodnje, malo poduzetništvo ima znatan izvozni potencijal.

Prema zakonu o poticanju malog gospodarstva Republike Hrvatske (NN, 29/2002.) malo gospodarstvo (*eng. Small Business*) obuhvaća obrte, zadruge, mala i srednja trgovačka društva te druge oblike privatne poduzetničke aktivnosti koji u ukupnosti svojih različitosti dijele velik broj zajedničkih obilježja po kojima se razlikuju od ostalih gospodarskih subjekata. (Škrtić i Mikić, 2011).

2.2. OBITELJSKO PODUZETNIŠTVO

Obiteljska poduzeća predstavljaju važan dio svakog gospodarstva, posebice u razvijenim zemljama koje imaju dugu tradiciju poduzetništva. Glavna prednost obiteljskih poduzeća je fleksibilnost bez koje se danas, u uvjetima globalizacije, ne može uspješno poslovati, a upravo bi fleksibilnost mogla biti dobitna kombinacija i u vrijeme krize, tj. u vrijeme borbe za ogoli opstanak. obiteljsko poduzetništvo je najpopularniji oblik vlasničkog organiziranja i upravljanja u svijetu, a prije pojave dioničkog društva, obiteljski je biznis bio gotovo jedini oblik organizacije poslovanja. Ima više definicija obiteljskog poduzetništva. Najjednostavnije rečeno, obiteljska poduzeća (*eng. Family business*) jesu poduzeća koja uključuju neki oblik obiteljskog sudjelovanja i u kojima strateško odlučivanje kontrolira jedna ili nekoliko obitelji. Jednako tako obiteljsko poduzeće čini svaki posao registriran kao trgovačko društvo ili obrt u vlasništvu obitelji ili na koji obitelj svojim ponašanjem i odlukama ima presudan utjecaj. Obiteljska poduzeća mogu biti mala, srednja i velika, a karakterizira ih da većinski udio kontroliraju članovi jedne obitelji, a najmanje dvoje članova obitelji mora aktivno sudjelovati u poslovanju.

Budući da se svaki uspješan posao tijekom vremena razvija, i vrlo često prerasta mogućnost jedne obitelji, možemo govoriti o tri osnovna tipa obiteljskih poduzeća (Škrtić i Mikić, 2011):

- Aktivna obiteljska poduzeća – karakterizira ih osobni nadzor poslovanja od strane članova obitelji. Vlasništvo poduzeća je u rukama članova obitelji koji su uključeni u proces poslovanja i koji su zaposleni u poduzeću. Takva poduzeća mogu zapošljavati i radnike koji nisu članovi obitelji
- Obiteljska poduzeća s odsutnošću vlasnika – poduzeća koja su u vlasništvu i pod kontrolom članova obitelji koji nisu zaposleni u poduzeću i ne upravljaju poslovanjem. Poslovanje vode osobe koji nisu članovi obitelji, u ime i za račun obitelji
- Latentna (pritajena) obiteljska poduzeća – navedenim poduzećima samo je jedan član obitelji, najčešće vlasnik ili zakonski nasljednik, uključen u proces poslovanja ili vođenja poduzeća, po pravilu kao vlasnik ili predsjednik

poduzeća. Svi ostali članovi obitelji trenutačno nisu uključeni u poslovanje obiteljskog poduzeća, ali možda će se u budućnosti u nj uključiti.

2.3. PODUZETNIŠTVO U MALIM U ODNOSU NA VELIKA PODUZEĆA

U svakom gospodarstvu svijeta postoji potreba za razvojem malih i velikih poduzeća. Svako od njih ima značajnu ulogu na tržištu. Mala poduzeća postoje početka organiziranja ljudskog rada, a suvremeno gospodarstvo, velike tvrtke, razvile su se na temelju malih poslovnih jedinica.

Poduzetništvo u malim poduzećima

Mala poduzeća zadovoljavaju najvećim djelom potražnju za dobrima i uslugama koje velika poduzeća teže podmiruju i što im je veliko opterećenje s obzirom na njihovu temeljnu djelatnost. Lokalnom tržištu pretežno služe mala poduzeća, ali se u novije vrijeme primjećuje njihov sve veći utjecaj na međunarodno tržište. Ona popunjavaju prazne prostore koje ostavljaju velika poduzeća, a zadovoljavaju i potrebe većih gospodarskih subjekata (Škrtić i Mikić, 2011).

Većina malih poduzeća svoju djelatnost zasniva na staroj tehnologiji, no posljednjih godina javlja se sve veći broj onih koji se baziraju na nove tehnologije. Nova tehnologija malim poduzetnicima omogućuje veću elastičnost, brzu prilagodbu zahtjevima i potrebama kupaca, odnosno tržišta. Za osnivanje malih poduzeća potrebna su manja financijska sredstva, pa su s time i manji rizici tijekom osnivanja ili tijekom poslovanja. U malim poduzećima lakše je upravljati nego u velikim poduzećima, a u njima je često vlasnik ujedno i poduzetnik i menadžer.

Poduzetništvo u velikim poduzećima

Poduzetništvo u velikim poduzećima složenije je od poduzetništva u malim poduzećima. Ovdje postoji puno hijerarhijskih razina jer ovdje je vlasnik samo vlasnik poduzeća, a menadžer je netko tko je zaposleni na toj funkciji. Zbog stalnih promjena na tržištu velika poduzeća moraju biti stalno u trendu pratiti želje i potrebe tržišta i u skladu s tim proizvoditi. U cilju unaprjeđenja poslovanja je da poduzeće bude inovativno i fleksibilno.

Poduzetništvo u velikim poduzećima označuje proces u kojima se razvijaju inovativni sustavi i proizvodi kreiranjem poduzetničke kulture u organizaciji, a može se pojaviti u različitim oblicima. Također, ono je proces u kojem velika poduzeća traže nove načine korištenja, održavanja ili zadržavanja inovacija i ostvarenje profita, i to na način da od zaposlenih očekuju stvaranje poduzeća unutar postojeće organizacije (Škrtić i Mikić, 2011).

Velika poduzeća pokrivaju veći obujam tržišta u odnosu na mala poduzeća. Na tržištu nude veći obujam proizvoda u odnosu na mala poduzeća koja se specijaliziraju za jedan do dva proizvoda. Velika se poduzeća brže razvijaju, odnosno brže razvijaju znanje i tehnologiju. Mala poduzeća kao takva uz prednosti imaju i mnoge slabosti. U malim poduzećima menadžment nije razvijen kao u velikim, ne postoji odjel „istraživanje tržišta“ što je ključno u plasiranju novih proizvoda, informatička znanja poduzetnika su nepotpuna i mali poduzetnik ne prima dovoljnu količinu potrebnih informacija o događanjima u okruženju.

3. POVIJESNI RAZVOJ PODUZETNIŠTVA U MEĐIMURJU

Poduzetništvo u Međimurju ima daleku prošlost čak i nekoliko tisuća godina prije Krista. To nam potvrđuju i brojna nalazišta na području Međimurske županije. Primjerice na području Međimurske županije nalaze se brojna i raznolika kamena oruđa i oružja. Ti nalazi potječu iz mlađeg kamenog doba, u vremenu od 5000. i 3900. godina prije Krista. Još jedan značajniji dokaz ljudske specijalizacije bavljenja određenim zanatom potječe iz starijeg željeznog doba. U Čehovcu je prilikom rekognosciranja Brega pri pilu, 600 m sjeverozapadno od naselja, uz prugu, nađena keramika koja se pripisuje razdoblju starijeg željeznog doba (7. - 5. st. pr. Kr.) Ovi nalazi ukazuju na činjenicu da je u vrijeme prije dolaska Krista, pa čak i prije rimskih osvajanja područja Ilirika, dakle i područja Međimurja, ovdje postojalo ljudsko stvaralaštvo, a zavidno majstorstvo, česta istovjetnost i specifičnost nalaza obzirom na lokalitete, potvrđuju činjenicu da su se pojedinci već u povijesno vrijeme specijalizirali za bavljenje određenim vrstama rukotvorina – zanata. Pravi početci obrtništva i poduzetništva u Međimurju započinju prije otprilike 170 godina. U to vrijeme u Međimurju postoje dva kotara: Čakovec i Prelog. Ta dva kotara imala su najviše obrtnika i trgovca u Hrvatskoj. Čakovečki kotar imao je 1851. Godine 48 trgovaca i 332 obrtnika. Kotar Prelog u isto vrijeme imao je 235 obrtnika (Cimerman, 1998).

U povijesti je bilo raznih zanata, od kojih neke od njih vidamo samo na sajmovima, a oni koji još uvijek postoje, rade se masovno u tvornicama. Tako su nekad u povijesti postojali mlinari, košarači, lončari, zlatari, postolari/čizmari, nožari, tkalci, pletenje cekera, splavari, lađari, šajkači, foringaši, vršaći, smoligari, kolari, kovači, potkivači, ciglari, i mnogi drugi ostali stari zanati kao što su: svilar, puškar, češnjak, kožar, rešetar, rezbar itd...

Mlinari su se držali reda i običaja, odnosno prema „štatutima“ ceha obavljali svoje poslove. U određeno vrijeme, dva –tri puta tjedno bi ulicama sela, od sedam do jedanaest sati, dostavljali brašno i šrot, i uzimali vreće, „cule“ sa zrnjem od gazdarica. Na rudu kola imao bi svaki mlinar zvončić svoje visine tona pa bi žene po zvuku zvonca raspoznale svog mlinara. Mlinari su svoje usluge naplaćivali oduzimajući 20% zrna „vajma“ – „ušura“. Košaraštvo se nije u ranijim vremenima smatralo zanatom već kućnom radinošću, kao i pravljenje metli, držala za alat, četka i slično. Ono se razvilo

kao dopuna zarade za kućni budžet u danima slobodnim od poljskih radova, osobito zimi. (Šafar, 1991) Košaraštvo je zanimanje koje je vezano za Donje Međimurje, osobito uz obalna mjesta Mure, Drave i Trnave. Lončarstvo je jedan od najstarijih zanata ljudske civilizacije čiji počeci se javljaju paralelno s prvim tragovima postojanja čovjeka, odnosno lončarski proizvodi kao arheološki nalazi, najčešće predstavljaju takve tragove. Međimurski lončari nabavljali bi glinu iz tzv. „lončarskih jama“, najčešće u onima kraj Hlapičine, Brezja ili Mihovljana. Glina bi se najprije prerađivala i čistila. Danas se pod pojmom zlatari smatraju osobe koje se bave izradom skupocjenog nakita i ostalih predmeta, dok je nekad taj pojam imao sasvim drukčije značenje. Međimurski zlatari bili su težaci koji su izabrali izazov hirovitih međimurskih rijeka u čijim su se bistrim vodama među zrcima pijeska i šljunka nalazila sitna zrnca zlata. Bistra voda Drave donijela je u svoje međimursko korito s dalekih planina Italije, Austrije i Slovenije zlatna zrnca, ponekad i pune pregršte (Cimerman, 1998).

Postolarski zanat je također vrlo star, spominje se još vrijeme cenobitskih organizacijskih oblika, dakle još u početku ovog milenija („cipelari“), a prve sirovine ovi majstori crpili su prerađivanjem životinjske kože. Čizme su bile vrlo skupe, za njih je trebalo nekad dati vrijednost od sto kilograma kukuruza (Zvonar i Horvat, 1996).

Pletenje cekera od kukuruznog komušinja predstavlja izvornu međimursku djelatnost koja ni u jednom kraju Hrvatske nije zastupljena niti približno u takvoj mjeri kao u Međimurju, a u većini krajeva Hrvatske takva je djelatnost potpuno nepoznata (Cimerman, 1998).

Život splavara bio je mukotrpan i težak, ali u isto vrijeme zanimljiv i dinamičan. Splav je obično bila duga 22, a široka 6 metara. Balvani u manjim splavima bili su povezani specijalnim „gožvaman“ (vrbovim šibama) jer žica ili „klanfe“ se nisu smjeli upotrebljavati. Na njemu se odvijao specifičan život pun napetosti i stalne borbe s hirovitim rijekama. Rukovoditelj male ekipe bio je „kormanoš“, obično najstariji i najiskusniji splavar. Poslije Drugog svjetskog rata ova djelatnost više nije obnovljena (Feletar, 1968.).

Sve do pojave željeznice promet se odvijao, kako putnički tako i robni, konjskom zapregom. Putnički promet odvijao se u zatvorenim kočijama s dvopregom i četveropregom. Tim putničkim kočijama prevozila se i pošta u posebnim škrinjama (Cimerman, 1998).

Dakle, najjednostavnije rečeno foringaši su bili ljudi koji su se bavili pružanjem usluga, odnosno prevozili su poštu, robu i ljude.

Smoligari su svoju robu najčešće prodavali na tržnici u Čakovcu ili Varaždinu. Najpoznatiji međimurski smoligari potječu iz prišumskih sela: Dunjkovca (svoju su „sirovin“ crpili iz šume „Topolje“), Pretetinca, Slakovca, Črečana i Macinca. No, u Dunjkovcu, gdje je djelatnost nastala, najdulje se i održala. Kovački zanat, kao što je već rečeno, također spada među najstarije u ljudskoj civilizaciji. Jedini je od zanata u kojem se u istoj mjeri izrađivalo i oružje i oruđa .

U prošlosti je gotovo svako međimursko selo imalo svoju ciglanu („ciglenice“), mjesto s obiljem žute ilovače, pogodno za oblikovanje, dakle izradu cigle i drugih proizvoda. Isprva se za zidanje kuća (i drugih nastambi) koristila sirova, samo osušena cigla, a kasnije se počela peći. Razvojem industrijske proizvodnje cigle, odnosno osnivanjem ciglana u Mihovljanu, Belici, Svetoj Heleni (Šenkovcu), seoske ciglane prestale su biti svrsishodne i ta je djelatnost u selima potpuno zamrla. U razdoblju od 1968. do 1996. godine na području Međimurske županije je djelovalo 5218 obrtnika (Cimerman, 1998).

4. OBILJEŽJA GOSPODARSTVA I PODUZETNIŠTVA U MEĐIMURJU

Gospodarska struktura Međimurske županije je pretežno tradicionalna, radno intenzivna i izvozno orijentirana karaktera. Zbog svoje tradicionalne strukture, najviše stanovnika Međimurske županije zaposleno je u prerađivačkoj industriji, u trgovini i popravcima motornih vozila i predmeta za kućanstvo, u građevinarstvu, na području poslovanja nekretninama i na području iznajmljivanja prostora.

U tabeli 2 prikazani su rezultati rangiranja konkurentnosti županija na području Republike Hrvatske.

Tabela 2. Rezultati rangiranja konkurentnosti županija Hrvatske

Županija	2013.	2010.	2007.
Grad Zagreb	1	2	1
Varaždinska	2	1	4
Istarska	3	3	3
Međimurska	4	4	2
Primorsko – goranska	5	7	6
Zadarska	6	6	9
Zagrebačka	7	5	5
Koprivničko - križevačka	8	12	7
Splitsko-dalmatinska	9	8	8
Dubrovačko-neretvanska	10	9	10
Osječko-baranjska	11	13	14
Krapinsko-zagorska	12	11	15
Karlovačka	13	14	12
Šibensko-kninska	14	10	13
Bjelovarsko-	15	15	11

bilogorska			
Brodsko-posavska	16	16	18
Ličko-senjska	17	18	19
Virovitičko- podravska	18	17	17
Sisačko-moslavačka	19	19	16
Vukovarsko- srijemska	20	20	21
Požeško-slavonska	21	21	20

Izvor: <http://www.konkurentnost.hr>, 16. 8. 2017.

U tabeli 2 prikazana je konkurentnost županija u Republici Hrvatskoj. Prema podacima iz tabele 2 vidljiva je konkurentnost međimurske županije prema ostalim županijama Republike Hrvatske u razdoblju od 2007. do 2016. godine.

Promatrajući poslovanje i ostvarenje dobiti, zametna je uloga velikih poduzetnika (njih ukupno 10) koji čine 0,4% od ukupnog broja poduzetnika, a istovremeno stvaraju neto dobit od 65 milijuna kuna, dok 2.208 malih poduzetnika Međimurske županije koji čine 97,8% od ukupnog broja poduzetnika Međimurske županije ostvaruje 75 milijuna kuna neto dobiti. Dio velikih tvrtki (građevinarstvo, prehrambena industrija) veže uz sebe značajan broj kooperanata, malih poduzeća i obrta, dok je u prehrambenoj industriji velik broj kooperanata registriran kao obiteljsko gospodarstvo. U 500 najvećih poduzetnika Republike Hrvatske prema ukupnom prihodu nalazi se 10 međimurskih poduzetnika, a po ostvarenoj neto dobiti 11 (<http://www.redea.hr>, 16. 8. 2017.).

4.1 PODUZETNIČKE ZONE

Poduzetničke zone su infrastrukturno opremljena područja definirana prostornim planovima, namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti. Osnovna karakteristika poduzetničkih zona je zajedničko korištenje infrastrukturno opremljenog i organiziranog prostora od strane poduzetnika kojima se poslovanje unutar poduzetničke zone omogućuje racionalizacija poslovanja i korištenje raspoloživih resursa poduzetničke zone s ostalim korisnicima poduzetničke zone (<https://gov.hr/moja-uprava/poslovanje/pokretanje-poslovanja/poduzetnicka-infrastruktura/1842>, 24. 7. 2017.).

Poduzetničke zone bitne su za poticanje malog i srednjeg poduzetništva, pa stoga Vlada Republike Hrvatske potiče njihov razvoj. Prilikom toga se poduzetnicima osiguravaju povoljnosti pri gradnji poslovnih prostora na potpuno infrastrukturno opremljenom zemljištu. Poduzetničke zone rješavaju potrebe poduzetnika za poslovnim prostorima, te se otvaranje poduzetničkih zona poduzetnicima nudi mogućnost zajedničkog korištenja pripremljene infrastrukture. Uz to nudi se i niz drugih koristi koje se mogu iskazati u obliku povoljne najamnine, odgođenog plaćanja, pomoć u izvozu i ostalo.

S obzirom na namjenu poduzetničke zone se svrstavaju u tri skupine (<https://repozitorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst%3A848/datastream/PDF/view>, 24. 7. 2017.):

- Specijalizirane poslovne zone, koje su specijalizirane za konkretne aktivnosti u poduzetničkim zonama. To može biti s aspekta djelatnosti te proizvodnje i transfera znanja;
- Industrijske poslovne zone, to su veća područja s različitim industrijskim djelatnostima gdje prevladavaju velika poduzeća;
- Obrtničke poslovne zone u kojima posebno dominiraju obrti i mala poduzeća. To je najrazvijeniji oblik poduzetništva.

U tabeli 3 navodi se veličina poduzetničkih zona prema ukupnoj površini.

Tabela 3. Veličina poduzetničkih zona prema ukupnoj površini

VELIČINA PODUZETNIČKE ZONE	
MIKRO ZONE	Veličina ukupne površine od 10 ha.
MALE ZONE	Veličina ukupne površine od 10 ha do 50 ha.
SREDNJE ZONE	Veličine ukupne površine od 50 ha do 100 ha.
VELIKE ZONE	Veličina ukupne površine veća od 100 ha.

Izvor: Arambašić S., Čalić A., 2011

Kao što je navedeno u tabeli 3 poduzetničke zone se dijele prema površini. Tako su mikro poduzetničke zone do 10 hektara ukupne površine, male poduzetničke zone od 10 do 50 hektara ukupne površine, srednje poduzetničke zone od 50 do 100 hektara ukupne površine i velike poduzetničke zone površine veće od 100 hektara.

Republika Hrvatska ima preko 1300 poduzetničkih zona, no samo jedna trećina njih ima odličan geostrateški položaj, prometnu povezanost, razvijenu IT strukturu, kvalitetnu radnu snagu, sustav poticaja i olakšica za investitore

4.2 PODUZETNIČKE ZONE U MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Poduzetničke zone su područja po pravilu, izvan naseljenih mjesta, s potpuno opremljena infrastrukturom kojoj je osnovni cilj povećanje proizvodnje na određenom prostoru. Njihov cilj je jednostavnije i jeftinije pokretanje proizvodnje. Kada bi se otvarao veći broj poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj osigurao bi se ravnomjerni regionalni razvoj. Vlada Republike Hrvatske donijela je plan i program za razvoj poduzetničkih zona. Prema tom planu svaka županija trebala bi imati po 20 poduzetničkih zona, što je i do 10 poduzetničkih zona više nego što ih pojedine županije imaju sad.

U Međimurskoj županiji od ukupno 53 zone (2010. godina) popunjeno je svega 13 zona ukupne površine 2.415.789 m². Od 26 zona spremnih za ulaganje (postoji DPU ili UPU) niti jedna nije od strateškog značaja, 8 ih je od regionalnog značaja, a čak 13 (50%) od lokalnog značaja. U pripremi je 14 zona (pokrenut postupak izrade DPU-a ili UPU-a) 5 ih je od lokalnog, 5 od regionalnog, a 4 od strateškog značaja (http://medjimurska-zupanija.hr/wpcontent/uploads/2010/10/3info_stanje_g.pdf, 24. 7. 2017.).

U tabeli 4 navedene su poduzetničke zone Međimurske županije, mjesta u kojima se nalaze, njihova veličina i tvrtke koje u tim poduzetničkim zonama posluju.

Tabela 4. Pregled poduzetničkih zona u Međimurskoj županiji

	PODUZETNIČKA ZONA	MJESTO	POVRŠINA (m ²)	PODUZEĆA U ZONI
Grad Čakovec	Radna zona Martane	Čakovec	85 815	Kavran grupa d.o.o. Plinacro d.o.o.
	Industrijska zona Zapad	Čakovec	310 000	Međimurje plin d.o.o., Kermek d.o.o., Media soft d.o.o., M-štik vezionica d.o.o., Dinamic trade d.o.o., AC Jasenović d.o.o.; Đurkin d.o.o.
	Gospodarska zona Istok Pustakovec	Čakovec	537 000	-
	Ivanovec	Ivanovec	140 000	Midi d.o.o., Horvat limarija d.o.o., Jvm metalika d.o.o., Metal dekor d.o.o., Omt d.o.o.
Grad Mursko Središće	Poslovna zona zapadno od državne ceste D 209	Mursko Središće	27 323	Woolf do.o., Moderni stil d.o.o., Ag Immobilien d.o.o.

Hlapičina	Mursko Središće	58 000	-
Križovec	Mursko Središće	6700	Quadro d.o.o.
Peklenica	Peklenica	40 000	Poljoprivredno gospodarstvo Huzjan, Rudolf transporti d.o.o.
Poslovna zona Istok –Mural	Mursko Središće	70 386	Team d.o.o., Cimper, Team Građenje
Zona u sjeverozapadnom dijelu grada	Mursko Središće	40 500	Agro – Hoblaj d.o.o., Gra-coop d.o.o., Musr-ekom (reciklažno dvorište)
Zona uz Tekstilnu ulicu	Mursko Središće	31 601	Modeks d.o.o., Pmtč d.o.o., Neores d.o.o., Ahores d.o.o. – iznajmljuje poduzeću Cartex, th – tekstil)
Istarsko naselje	Mursko Središće	41 925	Neimar, neores
Privredna zona Mursko Središće, jugoistočni dio naselja uz ulicu Marka Kovača	Mursko Središće	47 618	Iaf d.o.o. Autobusni prijevoznik Jambrošić, Josip Tekeli projekt

				inženjering d.o.o., Sobočan interijeri d.o.o., Inter Viličari
	Poduzetnička zona Jug	Mursko Središće	400 000	10 čestica prodano AP Josip Dobranić, Sobočan interijeri, Termoinst_MT, Usol d.o.o., AP Boris Jambrošić, ALS Hlapičina
	Gospodarska zona Brezje	Jugoistočn i dio MS	120 000	Isto kao kod PZ Jug
Grad Prelog	Gospodarsko stambena zona Draškovec - Hemuševac	Draškovec , Hemuševe c	65 000	-
POSLOVNA ZONE	Gospodarska zona Prelog - Sjever	Prelog	609.954	LPT Prelog Jurčec transporti, Međimurjeplet d.d., Stolarija Zvonarek, Prekom,Matić Josip, Econ d.o.o.,Bravarija Štampar d.o.o., Proizvodnja PG, Nestor, Klima LS, Color centar, Mandra, Kaspar Papir, Toma plast, Vectum, Guma Prerada
	Industrijska zona	Prelog	735.400	Veterinarska

Prelog				stanica d.o.o., Konzum, Euronet, Rotocomerc d.o.o., Hilding Anders Croatia d.o.o., Izi commerce d.o.o., Heplast-pipe d.o.o., Domet d.o.o., Šestan Busch d.o.o., Izolit d.o.o., Komet d.o.o., Agrico Trade d.o.o., D.G. Commerce d.o.o., EuroBeton d.d., Protega Tekstil d.o.o.
Općina Sveta Marija	Gospodarska zona Buzovica	Sveta Marija	151.102	Ferol d.o.o., Kopmani ja Janković, Sveta Marija, MDT Holding AG d.o.o., Florian Lugitsch d.o.o., Pavlicasfalt-beton, Corbis d.o.o., Ma- Mi d.o.o., EGP Poljak d.o.o.
Općina Pribislavec	Industrijska zona sektor A, B, C, D	Pribislave c	132.000	E sistemi, Edison, Complex d.o.o., Pintarić Junior d.o.o., Im-comp

				d.o.o., Mec d.o.o., Lusteri Vuković d.o.o., Sa-Ra Trans d.o.o., Meglič Željako autoprijevoz, Strojbravarski obrt MIVA VIST d.o.o., ZKK d.o.o., Carin transporti d.o.o.
Općina	Gospodarska zona	Nedelišće	1) 83.338 15	Maring d.o.o.,
Nedelišće	Općine Nedelišće:		parcela	Gradwest d.o.o.,
	1) Privredna zona			Vizija d.o.o., Panex
	Nedelišće,		2) 8.000 1	mix d.o.o., Marodi
	2) Gospodarska		parcela	d.o.o. Stolarija
	zona istočno od			Serec Drvotrade
	Macinca			d.o.o., Pušnik
				CNC, Centrometal
				d.o.o.
	Gospodarska zona		160 000	-
	Goričica			
	Zona male privrede	Pušćine	30 000	Agria d.o.o., Mip
	Pušćine			metal d.o.o.,
				Matteo d.o.o.,
				Elting d.o.o.
Općina	Poduzetnička zona	G.	7 265	Feroprojekt d.o.o.
Gornji	KRČ	Mihaljeve		(vl. Franjo
Mihaljevec		c		Cvetković), Berko
				d.o.o. (vl. Dražen
				Berković),
				Levačić Ivan

				(solarne elektrane)
Općina	Čarda	Goričan	13 000	Hmm solar d.o.o
Goričan	Gospodarska zona Istok -	Goričan	198.939	Artefero Dohomont d.o.o.
	Granični prijelaz	Goričan	160 000	-
	Industrijska zona Goričan	Goričan	63.380	Meiso, Ventilacijski sistemi Mikec, Eurometali Horvat, Euroklima
Općina	Poduzetnička zona	Kotoriba,	71 643	Elkos d.o.o., Mbp
Kotoriba	istok	Sajmišna ulica		d.o.o., Sila d.o.o. Obrt - sušara i trgovina, J. Siladi Kamelija d.o.o., Mbm d.o.o., Muraplast d.o.o., Obrt - stolarska radionica, Ž. Škoda Alu-bravarija d.o.o., Staklarski obrt D. Berta
	Poduzetnička zona jug	Kotoriba, Sajmišna ulica	195 881	Ma-sa d.o.o., Poljoprivred na zadruga Obrt I. Horvat gf d.o.o., Bmb-projekt, Picount, Mtč, Kos, Bks Leasing Muraplast d.o.o., Md konstrukcije Zg, Berko (solar)

				Drvoderić Danijela, Pauk d.o.o.
Općina Podturen	Poslovna zona sivica	Sivica	22.000 prva faza, ukupno planiran o 70.000	Ssc d.o.o., Berko (solar)
	Gospodarska zona u Podturnu	Podturen	133 700	Agromeđimurje
Općina Dekanovec	Južna privredna zona Dekanovec	Dekanove c	19 331	Telemont, Lisko lisjak
	Industrijska zona trate (sjeverna zona)	Dekanove c	70 000	-
Općina Domašinec	Poduzetnička zona Domašinec - Turčišće	Turčišće	40 087	Vlado d.o.o., Preško d.o.o. (aktivni)
WEB Poslovne zone	Poslovno stambena zona	Izgrađena. Potrebno je otkupiti zemljišta.		
Općina Belica	Gospodarska zona jugozapad	Belica	65.268	Dodlek d.o.o. + 18 poduzetnika – zajednička hladnjača
WEB Poslovne zone	Poslovna zona jug	Belica	43.934	Kabel mont, Berko Belpack, Opg Zlatko Vinković
Općina Donja Dubrava	Gospodarska zona sjeveroistok (preko puta Zone male privrede 2)	Donja Dubrava	94.444	d. Rusak transporti, Graditeljstvo Horvat, Bravarija Brljak, VT montaža Silkem d.o.o. (proizvodnja
WEB				

Industrijska zona				silicija)
	Zona male privrede 1	Donja Dubrava	5.695 čhv	-
	Zona male privrede 2	Donja Dubrava	12.631 čhv	-
Općina Selnica	Gospodarska zona Selnica	Selnica	91 444	Alpro Šardi d.o.o., Paul Hoevenaars, Ivan Ermers *holandsko poduzeće
Općina Sveti Martin na Muri	Gospodarska zona Sveti Martin na Muri	Vrhovljan	217.000 (prva faza 140.000 u drugo fazi 77.000) Treća faza - 100.000	Emporium d.o.o., Cnc obrada d.o.o., Te-pro d.o.o., Klema d.o.o., Poljoprivredna zadruga, Čakovecvnuk d.o.o., Posel - zd d.o.o., Chemosan d.o.o., Tegra d.o.o., Ferrum – obrt, Asfalt gradnja d.o.o., Tmr Paško d.o.o., Kovač stahl .nekretnine d.o.o.. Polycan d.o.o., Ibkem d.o.o.
Općina Vratišinec	Poduzetnička zona Ciglenice	Vratišinec	93.350	-
Općina Donji Kraljevec	Industrijska zona Sjever	D. Kraljevec	87 000	Ferokotao, Novi Feromont, Toni d.o.o., Kerbek,

				Agromedimurje, Fortuna, Empirio, Ekos pekarnica
	Poduzetnička zona Palinovec	Palinovec	66 487	-
	Poduzetnička zona Hodošan	Hodošan	31 631	-
Općina Mala Subotica	Zona poduzetništva Mala Subotica	Mala Subotica	15,9ha	Haix Obuća, Međimurje graditeljstvo, Bajrić d.o.o., Željko Haltak, Mladen Matić Solekum, (Martina Cvetičanin)Švenda Štefan
Općina Donji Vidovec	Poduzetnička zona "Bistrička i Kalanica"	D. Vidovec	42.680	Međimurjeplet d.o.o., Pekara Ida d.o.o., Artner d.o.o.
	Poduzetnička zona JUG	D. Vidovec	124 000	Energy Environmental Group (bioelektrana)
Općina Strahonine c	Gospodarskoposlovn a zona Strahoninec (sjeverno od obilaznice)	-	850.000	-
Općina Sveti Juraj na bregu	Poduzetnička zona Brezje	Brezje	31.692	Re-inox, Erste banka, Liming d.o.o., Solvis (solar)

Međimurska županija	Poslovni park Međimurje	Čakovec – Pribislavec	780.452	Cws Boco
	Središnja gospodarska zona Međimurje	Na teritoriju Općina Orehovica i Mala Subotica	2.428.000	-

Izvor: <http://medjimurska-zupanija.hr/dokumenti/>

U tabeli 4 navedene su sve poduzetničke zone Međimurske županije, mjesto u kojem se zone nalaze, njihova površina i broj poduzeća koja u njima djeluju. U tabeli su navedene i poduzetničke zone koje su tek u izgradnji ili se njihova izgradnja tek planira.

U 2015. godini, prema podacima koji su dostupni na internetskim stranicama, u Međimurskoj županiji postojalo je 56 poduzetničkih zona. Od toga je 40 poduzetničkih zona koje su aktivne u svom poslovanju, jedna poduzetnička zona koja je srednje aktivna (Radna zona Martane), dvije poduzetničke zone koje postoje samo formalno (Hlapičina i Križivec), tri poduzetničke zone u kojima nema sve potrebne infrastrukture (Peklenica, Gospodarsko stambena zona Hemuševac-Draškovec, industrijska zona Trate), šest poduzetničkih zona u kojima nema otvorenih poduzeća (gospodarska zona istok Pustakovec, poduzetnička zona Palinovec, poduzetnička zona Hodošan, zona male privrede 1, zona male privrede 2, gospodarska zona Goričica), jedna poduzetnička zona u kojoj nema potrebne infrastrukture ni poduzeća, već postoji samo formalno (Granični prijelaz). Gospodarsko poslovna zona Strahoninec je u prostornom planu općine te ju je potrebno izgraditi. Zemljište je u privatnom i općinskom vlasništvu. Općina Orehovica još nema poduzetničku zonu. Otvaranje poduzetničke zone je prioritet za općinu.

5. INDUSTRIJSKA OBILJEŽJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Industrija Međimurske županije tradicionalno je orijentirana. Tradicionalnim industrijskim sektorima Međimurske županije smatraju se (<http://www.hgk.hr>, 16. 8. 2017.):

- Prerađivačka industrija;
- Metaloprerađivačka industrija;
- Tekstilna i obućarska industrija;
- Prehrambena industrija;
- Građevinarstvo.

Prerađivačka industrija

Prerađivačka industrija obuhvaća područja fizičke ili kemijske promjene materijala, tvari ili sastojaka u novi proizvod.

U prerađivačku industriju prema NKD pripadaju sljedeće djelatnosti (<https://www.hgk.hr/s-industriju-i-it/o-odjelu-za-prerativacku-industriju>, 16.08.2017.):

- proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda,
- proizvodnja tekstila, odjeće, kože i srodnih proizvoda,
- prerada drva i proizvoda od drva i pluta, slame, pletarskih materijala, papira i proizvoda od papira,
- tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa,
- proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda, kemikalija, kemijskih proizvoda, osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka,
- proizvodnja proizvoda od gume i plastike,
- proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda,
- proizvodnja metala, gotovih metalnih proizvoda,
- proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda i električne opreme,
- proizvodnja strojeva i uređaja,

- proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica i ostalih prijevoznih sredstava,
- proizvodnja namještaja,
- ostala prerađivačka industrija, popravak i instaliranje strojeva i opreme.

Metaloprerađivačka industrija

Metaloprerađivačka industrija je jedna od najsnažnijih gospodarskih grana na području Međimurske županije. S razvijenom dugom tradicijom i kontinuiranim razvojem, metalo prerađivačka industrija danas obuhvaća proizvodnju lijevanog željeza, metalnih konstrukcija, ambalaže, kotlova, alata, industrijske opreme, proizvoda od kovanog željeza, željezničkih vagona te strojeva aparata i uređaja za razne namjene. Uz sve nabrojene proizvode koji nastaju obradom metala, metaloprerađivačka industrija vrši i niz usluga iz svoje domene (montaža raznih metalnih konstrukcija, postrojenja, cjevovoda i slično, zavarivanje, bravarski poslovi i tekuće održavanje, projektiranje, kontrola kvalitete, strojarska i elektroispitivanja, osposobljavanje i atestiranje stručnih djelatnika).

U metaloprerađivačkoj industriji u 2013. godini posluje 165 trgovačkih društva, u kojima je prosječno zaposleno 5.020 djelatnika, a u 2015. godine broj trgovačkih društava je porastao za 47 novih trgovačkih društava, odnosno 2015. godine se na području Međimurske županije nalazilo 212 trgovačkih društava koja su zapošljavala 5.875 djelatnika. U nastavku u tabeli 5 navedeni su pokazatelji gospodarstva Međimurske županije i djelatnost metaloprerađivačke industrije.

Tabela 5. Pokazatelji poslovanja gospodarstva Međimurske županije i djelatnosti metaloprerađivačke industrije u razdoblju od siječnja do prosinca 2014./2015. godine (iznosi u milijunima kuna, udjeli u %-tku, broj zaposlenih u punom broju, plaće u kunama)

Opis	Gospodarstvo Međimurske županije			Metaloprerađivačka industrija MŽ			Udjel metaloprerađivačke industrije u MŽ	
	I-XII	I-XII	Indeks	I-XII	I-XII	Indeks	I-XII	I-XII
	2014.	2015.		2014.	2015.		2014.	2015.
Broj trg. društava	-	2.762	-	-	212	-	-	7,7
Prosječan broj zaposlenih na temelju sati rada	24.255	25.699	105,9	5.556	5.875	105,7	22,9	22,9
Uk. prohodi	10.782	11.762	109,1	2.294	2.513	109,6	21,3	21,4
Uk. rashodi	10.435	11.446	109,7	2.116	2.331	110,2	20,3	20,4
Saldo prihoda i rashoda	347	316	90,9	178	182	102,4	51,3	57,6
Investicije u dugotrajnu imovinu	538	703	130,6	126	148	117,6	23,4	21,1
Prosječna neto plaća po zaposlenom	3.906	3.974	101,7	4.733	4.956	104,7	121,2	124,7

Izvor: <http://medjimurjepress.net/gospodarstvo/prikaz-rezultata-metalopreradivacke-industrije-medimurja-2015/>, 17.08.2017.

U tabeli 5 navedeni su pokazatelji gospodarstva Međimurske županije i djelatnost metaloprerađivačke industrije. U navedenoj tabeli vidljivi su podaci o prosječnom broju zaposlenih osoba tokom 2014. i 2015. godine, prihodi, rashodi, saldo prihoda i rashoda, investicije i prosječna neto plaća u navedenim godinama.

Tekstilna industrija

Tekstilna industrija u Međimurju ima dugogodišnju tradiciju pa se i danas nalazi među najvažnijim izvoznim gospodarskim granama u županiji, bez obzira na zahtjevnost svjetskog tržišta i teškoćama koje se javljaju na domaćem tržištu. Tekstilna industrija Međimurske županije ima pretežno zastarjelu tehnologiju. Tekstilna industrija u Međimurskoj županiji dijeli se u više segmenata.

- Primarna tekstilna industrija (proizvodnja tkanina i pletiva te pozamanterije i slične proizvode),
- proizvodnja odjeće,
- radionice tekstilnih vlakana,
- proizvodnja konca, sagova i drugih prostirača za pod,
- proizvodnja ne tkanog tekstila.

U međimurskoj tekstilnoj industriji djeluje 71 poduzetnik (od toga njih 13 u proizvodnji tekstila, a 58 u proizvodnji odjeće) što čini 13,9% svih poduzetnika prerađivačke industrije (njih 512), odnosno 2,9% ukupnog broja gospodarskih subjekata u Međimurskoj županiji (2.481). Broj zaposlenih u tekstilnoj industriji je smanjen u 2013. godini za 2% u odnosu na 2012. godinu, tako da je u gore spomenutoj industrijskoj grani zaposleno 2.147 djelatnika, što je približno 9% svih zaposlenih u ukupnom međimurskom gospodarstvu. U promatranom razdoblju je prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom povećana je za 12,5% i to u apsolutnom iznosu s 2.962 kune na 3.332 kuna (<http://medjimurjepress.net/>, 17. 8. 2017.).

Obućarska industrija

Obućarska industrija Međimurske županije nije razvijena kao ostale tradicionalne industrijske djelatnosti u županiji. Registrirano je svega 8 poduzeća, te ista zapošljavaju 1.435 djelatnika.

Tvrtke obućarske industrije u županiji ostvarile su u 2014. ukupne prihode u iznosu 163,3 milijuna kuna, što je smanjenje u odnosu na prethodnu 2013. godinu za 9,2% (179,8 mil.kn). Istovremeno je došlo i do pada vrijednosti ukupnih rashoda za 8,5%, i to s 177,9 mil. kn u 2013. godini na 162,8 mil. kn u 2014.

Prosječna mjesečna neto plaća u obućarskoj industriji isplaćena je u visini od 3.083 kune, što je za 3,9% manje više nego prethodne godine (3.208 kn), a za 21,55% manje u odnosu na prosječnu neto plaću isplaćenu na razini cijelog gospodarstva Međimurske županije (3.930 kn) (<http://medjimurjepress.net/>, 17. 8. 2017.).

Prehrambena industrija

Međimurje je malo ruralno područje na kojem se desetljećima razvija poljoprivredna djelatnost. Danas je Međimurje područje s tradicionalno razvijenom poljoprivrednom proizvodnjom zbog čega je pogodno za razvoj prehrambene industrije.

U okviru prehrambene industrije u Međimurskoj županiji posluje relativno mali broj subjekata koji su izrazito veliki i svojim kapacitetima i ugledom predstavljaju važne igrače u hrvatskoj prehrambenoj industriji (Perutnina Ptuj – PIPO d.o.o., Čakovečki mlinovi d.d., Mesna industrija Vajda d.d., Agromedimurje d.d.) (<http://zrs.redea.hr>, 17. 8. 2017.).

Veliku većinu sirovina, koje su potrebne za proizvodnju u prehrambenoj industriji, tvrtke nabavljaju upravo od međimurskih poljoprivrednika, što pokazuje dobar primjer zdrave suradnje na lokalnoj razini.

Građevinarstvo

Graditeljstvo premda je dugoročno podložno oscilacijama, ono je u Međimurskoj županiji razmjerno razvijena gospodarska grana zasnovana na dugogodišnjoj tradiciji, čija djelatnost obuhvaća poslove visokogradnje, niskogradnje, hidrogradnje, kao i sve vrste pripremnih, instalacijskih i završnih radova. Svjetska gospodarska kriza utjecala je i na smanjenje domaćih investicija. One su posljednjih godina bilježile kontinuiran pad aktivnosti i smanjenje pokazatelja poslovanja, no taj je negativni trend zaustavljen u 2015. godini.

Graditeljstvo Međimurske županije čini 406 aktivnih trgovačkih društava, od kojih se trećina bavi djelatnostima izgradnje objekata visokogradnje, a ostala trgovačka društva su u djelatnosti niskogradnje, završnih radova, instalacijskih radova, te drugih specijaliziranih djelatnosti. Prema veličini, u Međimurskoj županiji prevladavaju male tvrtke, ali i nekoliko njih spada u srednje i velike tvrtke.

Broj zaposlenih u graditeljskim trgovačkim društvima iznosio je, prema podacima za 2015. godinu, prosječno 3.023 djelatnika, a to je za 6,9% više nego prethodne godine, kada je u graditeljstvu bilo zaposleno 2.827 djelatnika.

Ukupni prihodi međimurskog graditeljstva u 2015. godini iskazani su u visini od 1,04 milijarde kuna, čime su oni povećani za 2,7% prema 2014. godini. U odnosu na visinu ukupnih prihoda cijelog međimurskog gospodarstva, udjel graditeljstva je bio 8,8%. Ukupni rashodi iznosili su istodobno 1,09 milijardi kuna što govori da je graditeljstvo županije općenito poslovalo s negativnim rezultatom (<http://www.hgk.hr/18.08.2017.>).

U tabeli 6 u nastavku rada prikazani su pokazatelji u graditeljstvu tokom 2014. i 2015. godine.

Tabela 6. Pokazatelja graditeljstva 2014./2015.

Graditeljstvo	2014.	2015.	Indeks
Broj poduzetnika	-	406	-
Prosječan broj zaposlenih	2.827	3.023	106,93
Ukupni prihodi u kn	1.008.447.894	1.035.759.	102,71
Ukupni rashodi u kn	984.477.088	1.085.795.450	110,29
Razlika prihoda i rashoda u kn	23.970.806	-50.036.160	-
Investicije u kn	12.169.190	28.799.495	263,66
Prosječna neto plaća po zaposlenom u kn	3.270	3.078	94,13

Izvor:www.hgk.hr

Tabela 6 nam prikazuje koliki je broj tvrtka otvoreno n Međimurskoj županiji koje obavljaju građevinske poslove, koliki je prosječan broj zaposlenih u 2014. i 2015. godini te ostale pokazatelje kao što su: ukupni prihodi i rashodi u navedenim godinama, razlika prihoda i rashoda, investicije i prosječna neto plaća po zaposlenom u graditeljstvu.

6. REZULTATI POSLOVANJA MEĐIMURSKIH PODUZETNIKA

Prema broju obrađenih godišnjih financijskih izvještaja, u Međimurskoj županiji u 2014. godini poslovalo je 2.583 poduzetnika kod kojih je bilo zaposleno 24.957 radnika, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje broja zaposlenih za 4,9%. U ukupnom broju zaposlenih Međimurske županije grad Čakovec sudjeluje sa 47,4%, a slijedi ga Prelog sa 10,8% (<http://www.fina.hr>, 17. 8. 2017.). U tabeli 7 prikazani su rezultati poslovanja poduzetnika Međimurske županije od 2013. godine do 2016. godine.

Tabela 7. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Međimurske županije u godinama od 2014. do 2016.

Opis	2013.	2014.	2015.	2016.
Broj poduzetnika		2.583		2.983
Broj zaposlenih	23.789	24.957	25.541	27.332
Ukupni prihodi	10.807.887	11.218.758	12.009.965	12.830.675
Ukupni rashodi	10.394.170	10.742.160	11.452.630	12.204.771
Dobit prije oporezivanja	59.443	673.649	740.223	834.636
Gubitak prije oporezivanja	185.726	109.052	182.888	208.792
Porez na dobit	59.049	59.929	88.444	92.733
Dobit razdoblja	540.394	614.060	651.670	742.104
Gubitak razdoblja	185.726	197.391	182.779	208.993
Prosječna neto plaća	3.846	3.922	4.030	4.149
Izvoz	3.060.511	3.509.314	3.808.935	4.242.074
Uvoz	1.732.327	1.828.802	1.925.238	2.042.755
Investicije	591.275	575.434	521.865	575.913

Izvor: <http://fina.hr>, 17. 8. 2017.

Tabela 7 prikazuje dobit poduzetnika Međimurske županije u razdoblju od 2013. do 2016. godine, njihova davanja, uvoz/izvoz i investicije u navedenoj godini.

Prema obrađenim podacima, u 2016. godini poduzetnici Međimurske županije povećali su ukupan prihod za 6,8 % u odnosu na prethodno razdoblje, ali su povećali i ukupne rashode za 6,6 %, a najveći rast je ostvaren u iznosu gubitka razdoblja (14,2 %), dobiti razdoblja (13,9 %) i neto dobiti (13,7 %).

Najveći ukupan prihod u 2016. godini u Međimurskoj županiji ostvarilo je veliko poduzeće sa sjedištem u Čakovcu, METSS d.o.o. (451,6 milijuna kuna), a slijede ga veliki poduzetnici LPT d.o.o. (370,9 milijuna kuna) i HILDING ANDERS d.o.o. (362,1 milijun kuna) (<http://www.fina.hr>, 17. 8. 2017.). U tabeli 8 prikazano je 10 poduzetnika Međimurske županije koji su u vrhu po ukupnom prihodu tokom 2016. godine.

Tabela 8. Rang lista prvih 10 poduzetnika Međimurske županije po ukupnom prihodu u 2016. godini.

Rang	Naziv	Mjesto	Ukupan prihod (u mil. kn)
1.	METSS d.o.o.	Čakovec	451.573
2.	LPT d.o.o.	Prelog	370.906
3.	HILDING ANDERS d.o.o.	Prelog	362.146
4.	TUBLA d.o.o.	Čakovec	374.153
5.	MURAPLAST d.o.o.	Kotoriba	281.526
6.	PERUTNINA PTUJ PIPO d.o.o.	Čakovec	280.586
7.	TEHNIX d.o.o.	Donji Kraljevec	253.248
8.	EKO MEĐIMURJE d.d.	Čakovec	214.543
9.	AC JASENOVIĆ d.o.o	Čakovec	211.010
10.	CENTROMETAL d.o.o.	Macinec	203.430

Izvor: <http://fina.hr>, 17. 8. 2017.

U tabeli 8. navedeno je deset poduzeća koji su u 2016. godini ostvarili najveći prihod u Međimurskoj županiji.

Zaposlenost Međimurske županije

Posljednjih nekoliko godina zaposlenost odnosno nezaposlenost građana Republike Hrvatske posebno je praćena zbog krize u kojoj se Republika Hrvatska nalazila. Međimurska županija uz Požeško-slavonsku, Koprivničko-križevačku i Krapinsko-zagorsku županiju ima najmanju stopu nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj što je vidljivo u tabeli 9.

Tabela 9. Županije s najmanje nezaposlenih u 2017. godini

Županija	Broj nezaposlenih u 2017. godini
Međimurska županija	3829
Požeško-slavonska županija	3807
Koprivničko-križevačka županija	3951
Krapinsko-zagorska županija	3900

Izvor: Obradio autor prema podacima HZZ, 17. 8. 2017.

Prema podacima u tabeli 9 vidljive su četiri županije u Republici Hrvatskoj koje su u prvoj polovici 2017. godine imale najmanju stopu nezaposlenosti u državi.

U razdoblju od 2006. do 2016. godine nezaposlenost u Međimurskoj županiji kretala se od 4665 do 7923 nezaposlenih osoba. U tom promatranom razdoblju vidljivo je da je nezaposlenost počela padati tek nakon 2013. godine kada je u Međimurskoj županiji dosegla i svoj vrhunac. Broj osoba koje prvi puta traže zaposlenje s godinama sve je manji, a razlog tome je demografska situacija Međimurske županije. U tabeli 10 navodi se broj zaposlenih osoba i podjela nezaposlenih po spolu.

Tabela 10. Nezaposlenost u Međimurskoj županiji posljednjih 10 godina

Godina	Nezaposlene osobe	Muško	Žensko	Prvi put traži zaposlenje
2006.	6786	2476	4310	2087
2007.	5852	2088	3774	1829
2008.	5051	1781	3270	1550
2009.	5892	2342	3550	1513
2010.	7088	3346	3742	1548
2011.	6830	3374	3456	1449
2012.	7528	3590	3938	1556
2013.	7923	3785	4138	1687
2014.	7095	3370	3725	1577
2015.	5576	2583	2993	1350
2016.	4665	2124	2541	1249

Izvor: Obradio autor prema podacima HZZ Čakovec,

<http://statistika.hzz.hr/statistika.aspx?tipIzvjestaja> / 17. 8. 2017.

U tabeli 10 navedeni su podaci o broju nezaposlenih posljednjih 10 godina u Međimurskoj županiji te je vidljivo koliko je nezaposlenih muškaraca i žena bilo u tom razdoblju te isto tako koliko je osoba prvi puta tražilo zaposlenje u tih 10 godina.

U travnju ove godine na HZZ Čakovec bilo je prijavljeno 3.828 nezaposlenih osoba što je najmanja stopa nezaposlenosti od 2004. godine, a to predstavlja smanjenje broja nezaposlenosti za 19,4% u odnosu na isti mjesec u 2016. godini.

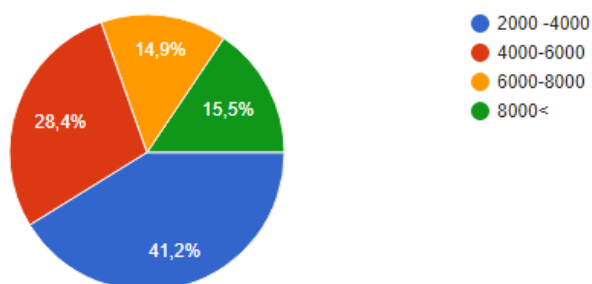
7. ISTRAŽIVANJE – PERCEPCIJA STANOVNIŠTVA O PODUZETNIŠTVU U MEĐIMURJU

U svrhu pisanja ovog rada provedeno je anonimno anketno istraživanje o percepciji stanovnika Međimurja o poduzetništvu u Međimurskoj županiji. Anketa ju izrađene na Google obrascu (*eng. Google Forms*) te su rezultati organizirani i analizirani automatski informacijom i grafikonima o odgovorima u stvarnom vremenu. Anketa je bila namijenjena i dostupna stanovnicima Međimurske županije kako bi se dobili što relevantniji podatci o njihovom zadovoljstvu razvojem poduzetništva u Međimurskoj županiji. Anketa je sastavljena od 13 kratkih pitanja i dostupna je bila od 13. veljače 2017. godine. U anketi je sudjelovalo 194 pojedinca od kojih je 130 (67,7%) žena i 63 (32,6%) muškaraca različite dobi.

Najviše ispitanika, njih 27,3% starosti je od 31-40 godine života, dok je najmanje, 2,6% bilo u dobi od 60 i više godina. U ispunjavanju ankete sudjelovala je populacija od 10-21 godine i to u vrlo velikom postotku od 23,2%. Mladi od 22-30 godine života sudjelovali su u anketnom istraživanju u postotku od 21,6%.

Najveći broj ispitanika bilo je iz Čakovca (27,32%), Ivanovca (19,07%), Pribislavca (4,64%), Preloga (3,60%), Šenkovca (3,09%), Nedelišća (3,09%) i Murskog Središća (2,06%). Što se tiče zaposlenosti, 66,8% ispitanika je zaposleno, dok je 31,1% nezaposleno i 2,6% ispitanika je u mirovini. Od 192 ispitanika koji su u anketi naveli razinu obrazovanja 41,1% ima završenu srednju četverogodišnju srednju školu, 18,2% ispitanika ima završenu srednju stručnu spremu, 3-godišnja škola. U istom postotku je i visokoobrazovanih odnosno više stručne spreme. Najmanje ispitanika nosi titulu magistra (4,7%) i doktora (1,6%), dok se samo 1% ispitanika javilo kao NNS ili niža stručna sprema. Visina plaće je u Međimurju znatno niža od prosjeka Hrvatske što pokazuje i rezultat anketnog istraživanja te je najviše ispitanika 41,2% navelo da se njihova mjesečna neto plaća kreće u visini od 2000 do 4000 kuna. 28,4% ispitanika navelo je svoju mjesečnu neto plaću u visini od 4000-6000 kuna, 14,9% 6000- 8000 i 15,5% 8000 i više tisuća kuna. Na grafikonu 1 prikazana je visina neto plaće ispitanika.

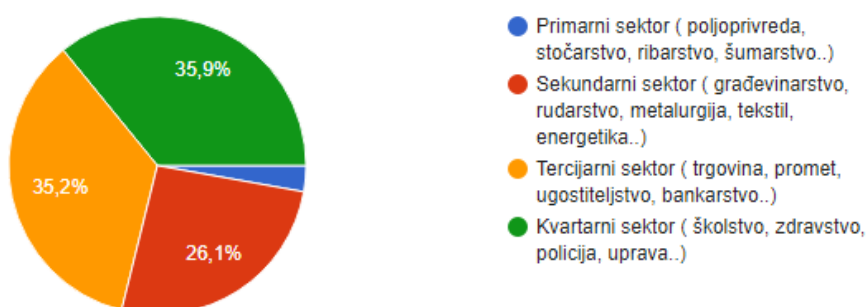
Grafikon 1. Visina neto plaće ispitanika

Izvor: Izrada autora

Promatranjem rezultata anketnog istraživanja može se uvidjeti da najviše anonimnih ispitanika je 35,9% ispitanika zaposleno u kvartarnom sektoru, 35,2% u tercijarnom sektoru, a 26,1% ispitanika u sekundarnom sektoru, najmanje ispitanika, 2,8% zaposleno je u primarnom sektoru. Na grafikonu 2 prikazan je udio zaposlenih po sektorima djelatnosti.

Grafikon 2. Udio zaposlenih po sektorima djelatnosti u Međimurskoj županiji

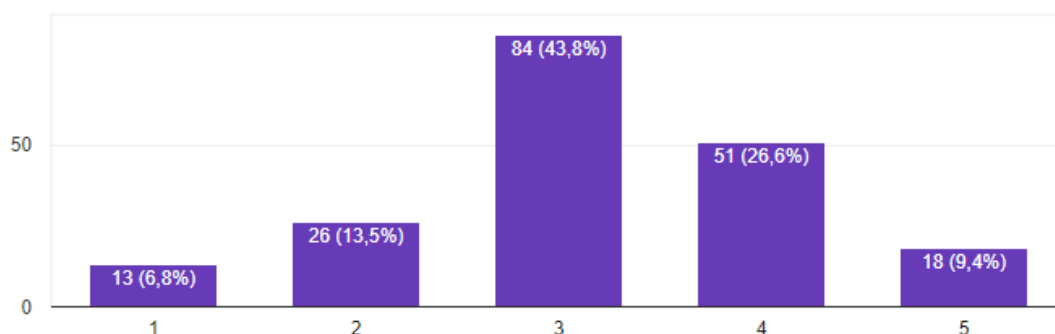

Izvor: Izrada autora

Obradom podataka kod anketnog pitanja može se zaključiti da stanovnici Međimurske županije jako malo znaju o poduzetničkim zonama, koje su i koji je naziv koje poduzetničke zone. Također, s obzirom na broj poduzetničkih zona u Međimurskoj županiji, jako malo anketiranih stanovnika Međimurske županije radi baš u tvrtkama koje se nalaze u poduzetničkim zonama. No, ako uzmemo u obzir koliko stanovnici Međimurske županije poznaju poduzetničke zone svog kraja, možemo doći i do zaključka da neki od ispitanika koju su negativno odgovorili, zapravo rade u nekoj tvrtci koja se nalazi u poduzetničkoj zoni.

U ovom istraživanju građana razvoj poduzetništva u Međimurskoj županiji. Stanovnici Međimurske županije su razvoj poduzetništva ocijenili s dobrom, odnosno vrlo dobrom ocjenom, kao i poduzetnike, što je iznenađujuće s obzirom na male plaće i nezadovoljstvo koje su ispitanici pokazali u nastavku ankete. Na grafikonu 3 prikazano je zadovoljstvo građana razvojem poduzetništva u Međimurskoj županiji

Grafikon 3. Zadovoljstvo građana razvojem poduzetništva u Međimurskoj županiji

Izvor: Izrada autora

Naime, ispitanicima ove ankete omogućeno je da izraze svoje osobno mišljenje o svom zadovoljstvu, u kojem se smjeru razvija poduzetništvo Međimurske županije te koje je njihovo mišljenje cjelokupnoj situaciji. Ovdje se uviđa da nisu zadovoljni jer primaju premale plaće, ispitanici smatraju da treba promijeniti strukturu gospodarstva te potaknuti gospodarstvo na razvitak subvencijama iz Europskih fondova, isto tako dovesti strane ulagače u županiju, ali im zakonskim regulativama odrediti visinu

minimalne neto plaće. Neki smatraju da je s poduzetništvom županije sve u redu te da se mora promijeniti državna i lokalna politika.

Cjelokupnim razmatranjem rezultata istraživanja možemo doći do zaključka da su stanovnici Međimurske županije, unatoč malim mjesečnim plaćama, zadovoljni razvojem poduzetništva i samim poduzetnicima, no što se tiče poduzetničkih zona, slabo ili uopće ih ne poznaju. Od 69 ispitanika koji su odgovorili na anketno pitanje vezano za poduzetničke zone, njih samo 6 je znalo točan naziv poduzetničke zone. Na temelju toga možemo zaključiti da i znatno više ispitanika radi u poduzetničkim zonama, samo zbog neinformiranosti to ne znaju.

8. ZAKLJUČAK

Kako godine prolaze društvo se razvija, time je sve jača konkurentnost na tržištu što iziskuje od poduzetnika veću kreativnost i inovativnost kako bi se mogao držati na tržištu i plasirao svoje proizvode potrošačima. Razvojem poduzetništva u Međimurskoj županiji razvija se industrija, a o tome svjedoče mnogo brojne poduzetničke zone diljem Međimurja. Uz sve koje postoje, planira se izgradnja i otvaranje novih poduzetničkih zona što predstavlja izrazitu razvijenost ovog malog kraja. Svaka od županija Republike Hrvatske, prema planu i programu koji je donijela Vlada Republike Hrvatske, morala bi imati barem 20 poduzetničkih zona. Međimurska županije taj je broj odavno prošla. Samo broj poduzetničkih zona govori o razvijenosti ove županije. Stanovnici Međimurske županije zadovoljni su razvojem svoje županije, no smeta ih politika poslodavaca, niske plaće i nedovoljna prava radnika. 43,8% stanovnika Međimurske županije ocijenilo je razvoj županije ocjenom dobar (3). Doduše, ima i ispitanika koji su razvoj poduzetništva ocijenili s višim ili nižim ocjenama, svatko prema svom viđenju i mišljenju. Svatko je imamo pravo izraziti svoje mišljenje i ocijeniti poduzetništvo i same poduzetnike ocjenom za koje smatraju da su prikladne za postojeće stanje poduzetništva u Međimurskoj županiji. Iznimno zanimljiv podatak cjelokupnog istraživanja je poznavanje poduzetničkih zona. Stanovnici Međimurske županije vrlo slabo ili uopće ne poznaju poduzetničke zone u svom okruženju. Svi oni znaju da u njihovom okruženju postoje tvrtke, no jako malo njih zna da se te iste nalaze u poduzetničkoj zoni. Najveći pokazatelj razvijenosti Međimurske županije je izrazito visoka zaposlenost u Međimurskoj županiji pa možemo sa sigurnošću reći da je Međimurska županija među prve tri županije koje imaju najmanju stopu nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj.

LITERATURA

1. Arambašić S., Čalić A., Rupčić L, Poduzetništvo 2
2. Ažurirani pregled poduzetničkih zona, Upravni odjel za gospodarske aktivnosti.
<http://medjimurskazupanija.hr/dokumenti/UO%20za%20gospodarske%20djelatnosti/Pregled%20Poduzetnickih%20zona.pdf> (16. 8. 2017.)
3. Cimerman, F. 1998. Obrt u Međimurju. Knjigovodstvo Cimerman. Čakovec.
4. Čengić, D. 2002. Poduzetništvo u Međimurju i novi razvojni izazovi. Institut državne znanosti Ivo Pilar. Zagreb.
5. Definiraj.com, baza znanja. <http://www.definiraj.com/1189/poduzetnicke-zone/>, (24. 7. 2017)
6. Feletar, D. 1968. Iz povijesti Međimurja
7. Glojnarčić v., Poduzetničke zone. <http://www.mirakul.hr/bizdirekt/poduzetnicke-zone/>, (24. 7. 2017.)
8. Hrvatska gospodarska komora. <http://www.hgk.hr>, (16. 8. 2017.)
9. Hrvatska gospodarska komora, O odjelu za prerađivačku industriju,
<https://www.hgk.hr/s-industriju-i-it/o-odjelu-za-prerativacku-industriju>, (16.8.2017.)
10. Kuvačić, N. 2005. Poduzetnička Biblija. Beretin. Split.
11. Nacionalno vijeće za konkurentnost, <http://www.konkurentnost.hr>, (16. 8. 2017.)
12. Međimurje press, Prikaz rezultata metalo prerađivačke industrije Međimurja u 2015.
<http://medjimurjepress.net/gospodarstvo/prikaz-rezultata-metaloprerativacke-industrije-medimurja-2015/>, (17. 8. 2017.)
13. Petković, D.; Serdarević, N.; Bejić, J. 2011. Vodič za poduzetništvo – Teorija i praksa, treninzi i ključni indikatori poduzetništva. Univerzitet u Zenici. Zenica.
14. Plan razvoja širokopojasne infrastrukture, Eurocon d.o.o. http://medjimurskazupanija.hr/wp-content/uploads/2010/10/3info_stanje_g.pdf, 24.07.2017.
15. Pošćići A., izvorni znanstveni članak, 06.09.2017.
[file:///C:/Users/HOME/Downloads/poscic_29_2%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/HOME/Downloads/poscic_29_2%20(2).pdf)
16. Regionalna razvojna agencija Međimurje. <http://www.redea.hr>, (16. 8. 2017.)
17. Rezultati poslovanja Međimurskih poduzetnika <http://www.fina.hr>, (17. 8. 2017.)
18. Statistika Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.
<http://statistika.hzz.hr/statistika.aspx?tipIzvjestaja=1> (17. 8. 2017.)

19. Središnji državni portal. <https://gov.hr/moja-uprava/poslovanje/pokretanje-poslovanja/poduzetnicka-infrastruktura/1842>, (24. 7. 2017.)
20. Škrtić, M. 2006. Poduzetništvo. Sinergija. Zagreb.
21. Škrtić, M., Mikić M. 2011. Poduzetništvo. Sinergija. Zagreb.
22. Vržina A., Poduzetničke zone u RH, završni rad, pdf.
<https://repozitorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst%3A848/datastream/PDF/view>
(24.07.2017.)
23. Zver, B.1992. Razvoj poduzetništva u promijenjenim društvenim uvjetima
24. Zvonar, I., Horvat D. 1996. Mjesto i župa Donji Vidovec

POPIS TABELA I GRAFIKONA

Tabela 1 Prednosti i nedostaci ulaska u poduzetništvo	6
Tabela 2 Rezultati rangiranja konkurentnosti županija Hrvatske	14
Tabela 3 Veličina poduzetničkih zona prema ukupnoj površini	17
Tabela 4 Pregled poduzetničkih zona u Međimurskoj županiji	19
Tabela 5 Pokazatelji poslovanja gospodarstva Međimurske županije i djelatnosti metalo prerađivačke industrije u razdoblju od siječnja do prosinca 2014./2015. godine	31
Tabela 6 Pokazatelja graditeljstva 2014./2015.	35
Tabela 7 Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Međimurske županije u godinama od 2014. do 2016. godine	36
Tabela 8 Rang lista prvih 10 poduzetnika Međimurske županije po ukupnom prihodu u 2016. godini	38
Tabela 9 Županije s najmanje nezaposlenih u 2017. godini	39
Tabela 10 Nezaposlenost u Međimurskoj županiji posljednjih 10 godina	40
Grafikon 1 Visina neto plaće ispitanika	42
Grafikon 2 Udio zaposlenih po sektorima djelatnosti u Međimurskoj županiji	42
Grafikon 3 Zadovoljstvo građana razvojem poduzetništva u Međimurskoj županiji	43

